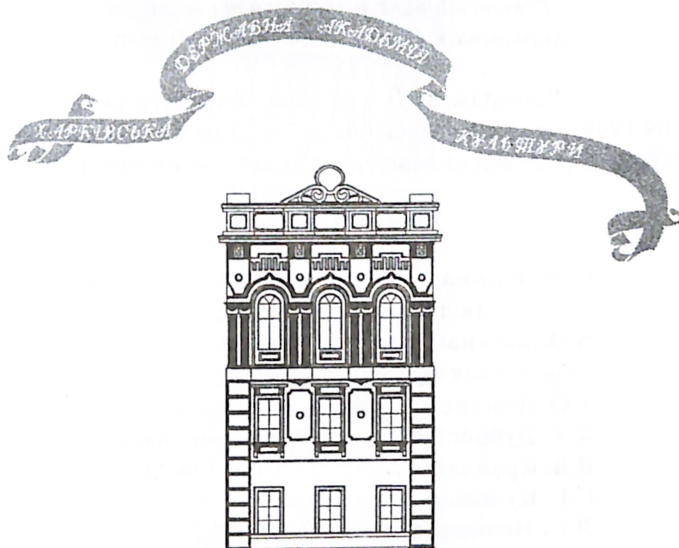

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

ВІСНИК

Харківської державної академії культури

Випуск 3

Збірник наукових праць

Бібліотека ХДАК

інв. № 438098

Харків- ХДАК-2000

2. Палажченко Г.Г. Впровадження електронного каталога як умова підвищення ефективності обслуговування читачів // Удосконалення системи обслуговування читачів наукової бібліотеки. - К., 1993. - С. 41-42.
3. Фоменко И.Н., Крюкова Т.С., Асаенко И.Н. Автоматизированные библиотечные сети // Науч.-техн. б-ки. - 1995. - № 1. - С. 12-14.
4. Фоменко И.Н., Крюкова Г.С., Асаенко И.Н. Разработка и внедрение автоматизированной интегрированной библиотечной информационной системы // Актуальні питання впровадження інформаційних технологій у документально-комунікаційній сфері: Програма третього Міжнар. семінару, 11-13 верес. 1996 р. - Х., 1996. - С. 46-47.
5. Шрайберг Я.Л., Воройский Т.С. Автоматизированные библиотечно-информационные системы России: состояние, выбор, внедрение, развитие. - М.: Либерия, 1996. - С. 462.
6. Щетинин В.П. Создание харьковской научно-образовательной компьютерной сети // Актуальні питання впровадження інформаційних технологій у документно-комунікаційній сфері: Програма третього Міжнар. семінару, 11-13 верес. 1996 р. - Х., 1996. - С. 11-12.
7. Электронный каталог университета / ХИРЭ; В.М. Бондарев, Т.Б. Грищенко, С.Н. Зиновьева, Д.Ю. Ларина. - Х., 1997. - 4 с.

Надійшла до редколегії 15.05.2000 р.

УДК 027.8(09)

Л.П. СЕМЕНЕНКО

БІБЛІОТЕКА ХДАК: ПОГЛЯД ІЗ СЬОГОДЕННЯ

Розглядаються основні етапи становлення та розвитку бібліотеки Харківської державної академії культури. Аналізуються сучасні проблеми і перспективи розвитку вузівської бібліотеки

Нині високопрофесійна постановка бібліотечної галузі в Україні є головним чинником відтворення духовного та інтелектуального потенціалу нації.

Більше семи десятиліть гостинно розчиняє перед читачами двері бібліотека Харківської державної академії культури. Хоча документи свідчать, що бібліотека Харківського державного бібліотечного інституту відновила свою роботу 10 липня 1947 року [8, с. 37] (обслуговування читачів з серпня

1947 року), ми можемо впевнено говорити, що її було створено заново. Від довоєнних фондів не збереглося жодного примірника. У 1941 р. Харківський державний бібліотечний інститут мав евакуюватися в Кзил-Орду Казахської РСР і працювати там на правах факультету при Харківському державному університеті [1, с. 23]. Очевидці розповідають, що фонди були підготовлені до евакуації і вивезені з приміщення інституту. На жаль, подальшу їх долю ми не знаємо. Можливо вони згоріли під час пожежі будинку центрального універмагу, а можливо були вивезені до Німеччини. За спогадами читачів бібліотеки довоєнних років, то був цінний фонд з рідкісними виданнями. Бібліотека добре комплектувалася іноземними журналами з бібліотекознавства, книгознавства та бібліографознавства [3, с. 70-71]. У 1941 р. фонд налічував понад 130000 книг [1, с. 24].

Інститут розпочинав свою роботу в тяжких умовах: 11 лекційних і 5 навчальних аудиторій. Книгосховище та читальний зал розмістили у двох кімнатах площею 150 кв.м. Протягом першого навчального року всі книги зберігалися на підлозі, і лише у 1948 р. їх поставили на полиці. На початок 1948 р. фонд складав 6593 примірники, з яких лише 132 – за профільюючими дисциплінами. Влітку 1948 р. книжковий фонд бібліотеки становив уже 17,5 тисяч примірників. Щоб забезпечити студентів, літературу підвищеного попиту доводилось розподіляти за годинами. Штат бібліотеки складався з чотирьох осіб. Першим завідувачем бібліотеки була Євгенія Михайлівна Борисова – високоосвічений фахівець з досвідом практичної та викладацької роботи в галузі бібліотекознавства, старшина медслужби, учасник героїчної оборони Сталінграда, людина ініціативна, наполеглива у праці, мала великий авторитет серед читачів. Це вона згуртувала читачький актив, який допомагав у створенні каталогів, організації масових заходів, обслуговуванні читачів. Обслуговували читачів всі бібліотекарі. Бідність фонду спонукала активно використовувати фонди інших бібліотек міста. Читальний зал працював навіть у вихідні дні, а під час екзаменаційних сесій – по 12 годин на день. У цей час вівся лише алфавітний каталог, робота над систематичним – лише розпочалася.

На базі бібліотечного фонду було укомплектовано 5 навчальних кабінетів. Активно велась бібліографічна і виховна робота. Влаштувалися виставки літератури, разом з кафедрами проводились читачькі конференції, огляди літератури, зустрічі з видатними письменниками. Гостями бібліотеки були О. Гончар, С. Михалков, Є. Долматовський, О. Вишня, П. Панч, А. Малишко [9].

У 50-ті рр. інститут відкрив факультет культосвітньої роботи, посилювалися вимоги до бібліотеки. Очевидними стають диспропорції між зростанням інституту і становищем бібліотеки. Лише у 1956-1957 навчальному

році фонд бібліотеки досягає показників довоєнного періоду і навіть перевищує їх: 140000 книг, брошур, журналів [1, с. 38]. Один за одним приходять і залишають бібліотеку завідувачі (за десять років їх змінилося п'ятеро), а колектив бібліотеки залишається перед нерозв'язаними проблемами: приміщення, обладнання, штати.

Привернути увагу адміністрації до потреб бібліотеки вдалося старшому викладачеві кафедри бібліотечних фондів Кумок Дорі Анатоліївни, яка тимчасово завідувала бібліотекою (27.03.1960-27.10.1960 рр.). Її діяльність дала поштовх до стрімкого розвитку бібліотеки. Подальші успіхи бібліотеки пов'язані з плідною діяльністю на посаді завідувача бібліотеки Марченко Тамари Федорівни (1960-1963 рр.). У 1961 р. бібліотеці надали більш придатне приміщення, забезпечили обладнанням, яке використовується понині. Збираються у єдиний фонд енциклопедії, довідкові видання, робляться перші спроби наукової бібліографічної роботи. Налагоджується комплектування, реорганізуються каталоги. У просторому приміщенні абонементна виставлено для користування систематичний каталог, проте, повноцінна робота з каталогами ще не велася. Активно проводиться виховна робота. При бібліотеці розпочав свою роботу рецензентський гурток, який випускав стінгазету Голос читача, започатковано проведення бібліографічних оглядів, відкритих переглядів літератури. У 1963 р. уперше організовано виставку Друковані праці викладачів. Згодом такі виставки стали щорічними.

Налагоджується комплектування, встановлюються тісні зв'язки з Московським та Ленінградським бібліотечними інститутами, Всесоюзною книжковою палатою, іншими установами та вузами, які надсилають бібліотеці літературу. Фонд бібліотеки на 1.07.1962 р. склав 134834 примірники, тоді як на 1.07.1950 р. – 26647 примірників [9]. Кількості назв періодичних видань, які отримувала бібліотека, можемо тільки позаздрити (1960 рік – 160 назв журналів, 34 – газет).

У 1964 р. відбувається реорганізація бібліотечного інституту в інститут культури. Саме життя потребує від колективу бібліотеки зробити її зразком, на прикладі якого могли б учитися майбутні бібліотечні працівники. Колектив бібліотеки намагається удосконалити всі ділянки своєї роботи. Двадцять п'ять років (1963-1988 рр.) очолювала бібліотеку Лариса Гаврилівна Мішустіна (Ключко). З її ім'ям пов'язано багато добрих починань, невтомний пошук нових досконалих форм роботи. Поповнився книжковий фонд, значно зріс його обсяг (у 1977-1978 навчальному році фонд налічував 286218 друкованих одиниць) [5, с. 14], вводиться єдиний читачський квиток (1966 р.), відкрито філії у гуртожитках (1964, 1977 рр.), впроваджена групова видача літератури (1979 р.), збільшились площі бібліотечних приміщень. Співробітники бібліотеки прагнуть допомогти студентам у само-

стійному оволодінні знаннями. Поширюється робота з розповсюдження бібліотечно-бібліографічних знань. Значно зросла видача літератури (1958/59 навч.рік – 39139 прим. , 1968/69 навч.рік – 224269 прим., 1978 – 412805 прим. [9]). Студентам заочного відділення підручники та посібники видаються не лише під час сесії, а й надсилаються поштою за замовленнями. Проте бібліотека не може повною мірою забезпечити студентів заочного відділення необхідними навчально-методичними матеріалами, підручниками, посібниками, методичними розробками [5, с. 16].

Бібліотекарі активно реалізують видання інституту, розповсюджують серед бібліотек республіки. Так, лише за 1969 рік їх було реалізовано 6578 примірників.

Активно проводиться виховна робота. Разом із викладачами кафедр організовувались літературні вечори, читацькі конференції за популярними творами сучасної художньої літератури, зустрічі з видатними діячами літератури, науки, мистецтва. Гостями бібліотеки були композитор А. Хачатурян, диктор Центрального телебачення В. Балашов, Герой Великої Вітчизняної війни, випускник 1937 року Г.А. Балицький та ін. Привертають увагу конференції на етичні теми за творами Ч. Айтматова, В. Бикова, Б. Васильєва. Цікаво пройшли конференції за творами В. Аксьонова з участю письменника. Відчувається великий потяг студентів до поезії (зустрічі з І. Муратовим, Б. Чичибаїніним, В. Левінім, Є. Євтушенком). Студенти не лише слухають, а й самі стають активними учасниками всіх заходів.

Проводяться цікаві заходи по профорієнтації молоді та профадаптації студентів першого курсу. Бібліотекарі прагнуть прищепити студентам любов до своєї професії. Активізується інформаційне обслуговування, продовжується робота по підготовці бібліографічних покажчиків, критико-бібліографічних оглядів. Започатковуються листки термінової інформації, які будуть скасовані лише з появою сигнальних карт. Крім відкритих переглядів новинок влаштовуються ретроспективні перегляди літератури. Збільшується кількість тематичних картотек. Зростає обсяг і складність роботи, яка вимагає підвищення кваліфікації кадрів. Активно вивчається досвід інших бібліотек, розробляється документація, що регламентує роботу відділів, переглядаються посадові інструкції. Особлива увага приділяється дбайливому вихованню молодих кадрів. Комплектування фонду здійснюється у 60–70-ті рр. на науковій основі. Забезпеченість суспільно-політичних та спеціальних дисциплін становить 1:2; 1:3. Зростає фонд (на 1.07.1950 р. – 26647 прим., а на 1.07.1970 – 190115 прим. [9]). Збільшується кількість навчальних кабінетів, що мають фонди літератури. У 1975 році їх налічувалось 17.

Значні зрушення в інформаційній роботі відбулися у 80-ті рр., удосконалюються довідковий апарат, форми інформаційного та бібліографічного

забезпечення.

З 1988 по 1995 рр. бібліотеку очолювала Валентина Семенівна Шендрик. Та хоча ті роки не були настільки ж плідними, як попередні, певно, це можна пояснити великою кількістю структурних змін, скороченням площі бібліотеки, погіршенням комплектування фонду, економічною нестабільністю.

У зв'язку зі змінами у суспільстві, економіці, освіті, науці бібліотека потребувала розробки обґрунтованої концепції розвитку. Розширення напрямів підготовки фахівців у ХДК зумовили реструктуризацію бібліотеки та її фондів. Проаналізувавши стан справ на всіх ланках роботи, ознайомившись з результатами маркетингового дослідження Бібліотека очима читача, проведеного у 1995 р., з урахуванням зауважень і побажань від читачів, колектив бібліотеки спрямував свої зусилля на поліпшення роботи всіх підрозділів бібліотеки, впровадження нових інформаційних технологій, формування позитивного іміджу бібліотеки на основі використання досягнень у галузі бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства та тісної співпраці з викладачами.

Бібліотека сприяє поширенню освіти та знань шляхом формування фондів та забезпечення доступу до них, перетворює інформацію в знання, які можуть бути використані з освітньою, дослідницькою, комерційною чи іншою метою.

Її роль полягає в тому, щоб допомогти читачам отримати та використати інформацію, зберегти свої фонди як частину національного надбання. Бібліотека перетворюється із книгосховища інформації у вузол доступу до електронної інформації, зберігаючи функцію постачальника опублікованої інформації, її пошуку у зростаючому інформаційному потоці.

Нині бібліотека має багатогалузевий фонд, що налічує понад 330000 одиниць зберігання. Він містить вітчизняну та зарубіжну наукову літературу, навчальну та довідкову за профілем підготовки фахівців згідно з навчальними планами та програмами курсів. Фонд поповнюється літературою з історії, теорії культури та культурно-освітньої діяльності, бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства, інформатики, комп'ютерних технологій, соціальної педагогіки та психології, економіки та менеджменту, з питань самодіяльної та народної творчості, театрального, хореографічного мистецтва, української мови та літератури, історії України, іноземних мов, музичними творами. До фонду бібліотеки надходять документи на електронних носіях інформації. Поки що їх фонд малочисельний – 33 одиниці, але надалі плануємо комплектувати бібліотеку бібліографічними та повнотекстовими базами даних на CD-ROM дисках, їх використання надає більше можливостей для пошуку, скорочує його час.

Змінилася стратегія комплектування документами. Кошти використо-

вуються для придбання максимально можливого репертуару книг. Розробляється науково обґрунтована політика формування та збереження бібліотечного фонду, яка ґрунтується на вивченні навчальних програм, тематики наукової роботи викладачів та студентів, книжкового ринку. Інформація про стан книжкового ринку оперативно відслідковується і систематизується у картотеці поточного комплектування. При закупівлі підручників перевага надається науково цінним виданням, а у разі їх рівноцінності – виданням українською мовою. Доцільність придбання конкретних видань визначається за допомогою консультацій з завідувачами кафедр та викладачами.

Фонд бібліотеки ХДАК поповнюється також виданнями академії (1997 р. – 255 прим., 1998 р. – 2395 прим.), подарунками читачів бібліотеки, добродійних організацій та авторів книг (1997 р. – 522 прим., 1998 р. – 674 прим.), шляхом книгообміну між бібліотеками (1997 р. – 123 прим., 1998 р. – 73 прим.). В окрему колекцію зібрані праці викладачів Академії.

Особливою гордістю бібліотеки є колекція стародруків та рідкісних книг, яка була виділена у 1997 р. і налічує близько 700 видань XVII-XIX віків. Серед них: Маргирит Іоана Златоуста (Острог, 1595 р.), Арифметіка, сиречь наука числительная Леонтія Магницького (1703 р.), Ключь разумения І. Галятовського – лаврське видання (1659 р.), Анфологон, виданий у друкарні Києво-Печерської лаври (1619 р.), Аттическое красноречие или книга избранных речей Ериція ПUTEАНСЬКОГО (1644 р.), Букварь Каріона Істоміна (1694 р.) Золотые часы государей, по образу житія Марка Аврелія Севера Гевара Антонію (1782 р.), Городская и деревенская библиотека (1784 р.), Экономической магазинь (1788 р.), Архангельское Евангеліе 1092 года (1912 р.), Земноводнаго круга краткое описание (1719 р.), Три разсуждения о трех главнейших древностяхъ российскихъ (1773 р.), прижиттєві видання видатних письменників з маргіналіями, видання Імператорської Академії наук у Санкт-Петербурзі та ін. Бібліотека має цікаву колекцію бібліографічних покажчиків з різних галузей науки, виданих у XIX ст.

Розпочата робота по створенню колекції підручників та навчальних посібників за профілем підготовки фахівців у Академії. Багато уваги приділяється пропаганді фондів. Проводяться перегляди, огляди, виставки літератури, дні кафедр. Бібліотека бере активну участь у роботі наукових конференцій Академії. До ювілейних дат видатних учених Академії оформлюються книжкові виставки їх праць.

Бібліотекарі провели копітку роботу по впорядкуванню бібліотечного фонду. Вилучені морально застарілі та зношені видання. Окремо виділені резервний та обмінний фонди. Обмінний фонд (понад 8000 прим.) активно рекламується, книги передаються у вузівські, шкільні та інші бібліотеки.

Упорядковано фонд нотно-музичних видань. Проаналізовано використання більшості видань, внаслідок чого більше 70000 примірників передано в інші структурні підрозділи, з урахуванням рівня їх спеціалізації. Книги наблизилися до свого читача, стали активніше використовуватися. Ці заходи дали змогу раціональніше використовувати площі бібліотеки, оперативніше надавати бібліотечні послуги.

Обслуговування здійснюється на чотирьох абонементях (загальний, навчальної, нотно-музичної, дитячої літератури), у читальному залі та шести кабінетах спеціальних кафедр. Бібліотека обслуговує понад 3300 читачів за єдиним обліком та більше 8000 – в усіх підрозділах. Ми зважаємо на такі чинники, як зростаюча потреба читачів у здобутті освіти, доступі до інформації, необхідності перекваліфікації, безперервної освіти; збільшення використання комп'ютерної техніки, необхідність віддаленого доступу до обслуговування у зв'язку з впровадженням форм дистанційного навчання. Оскільки бібліотека вищого навчального закладу орієнтована на забезпечення освітньої діяльності, у разі необхідності надається можливість працювати у читальному залі викладачам і студентам інших вузів безкоштовно. Вузивська бібліотека постійно вирішує дилему, як забезпечити максимально можливий репертуар за навчальними дисциплінами і одночасно задовольнити попит багатьох читачів на одну і ту ж книгу.

Першокурсники знайомляться з бібліотекою, її можливостями, проводяться заняття з основ бібліотечно-бібліографічних знань. Тісна співпраця з керівництвом факультетів бібліотекознавства та інформатики, документознавства та інформаційної діяльності дала свої позитивні результати. Студенти першого курсу протягом першого семестру працюють у бібліотеці у вільний від занять час. Вони опановують прості процеси і операції, знайомляться з особливостями роботи на різних ділянках. Це полегшує процес профадаптації, вивчення циклу спеціальних дисциплін. Деякі лабораторні та практичні заняття з документознавства та бібліографознавства студенти виконують на базі бібліотеки ХДАК. Щорічно на базі бібліотеки виконують завдання програми виробничої практики студенти 2, 3, 4 курсів. Студенти старших курсів вивчають досвід нашої бібліотеки при підготовці наукових, курсових та дипломних робіт. Результати цих досліджень впроваджуються у роботу бібліотеки. Зворотний зв'язок допомагає колективі бібліотеки успішніше вирішувати проблеми, вдосконалювати інформаційне і бібліографічне обслуговування, довідковий апарат.

Бібліотекарі постійно консультують читачів з питань практики роботи бібліотеки, бібліографічного оформлення дипломних та дисертаційних досліджень, підготовки результатів досліджень та рукописів на депонування, здійснюють пошук інформації в INTERNET, надають значну методич-

ну допомогу бібліотекам технікумів та деяких вузів.

Упорядковується довідковий апарат бібліотеки. Уже частково відредагований алфавітний каталог книг (більше 65000 карток). Окремо ведеться алфавітний каталог нотно-музичних видань (понад 10000 карток). Систематичний каталог існує з 1950 р. і налічує близько 66000 карток. Це читачий каталог, який розкриває фонд у галузевому аспекті і виконує інформаційну, пошукову та освітню функції. Систематичний каталог забезпечений алфавітно-предметним покажчиком.

Впровадження електронного каталога розпочалося у лютому 1997 р. Оскільки відсутні загальнодержавні тезауруси, списки предметних рубрик, бібліотека проводить наукову роботу по розробці лінгвістичного забезпечення електронного каталога та бібліографічних БД. Бібліографічний відділ працює над створенням бібліографічного покажчика Праці викладачів ХДАК (1947-1998). Перша частина покажчика, обсягом 32 ум. друк. арк., опублікована у 2000 р. Підготовлено і опубліковано дайджест публікацій про ХДАК Віват, Академіє! (1995-1998), обсягом 13,4 ум. друк. арк., який став продовженням дайджесту Что написано пером, що вийшов у 1995 р. за участю співробітників довідково-бібліографічного відділу.

Ведуться картотеки: нових надходжень, книгозабезпеченості, брошур, періодичних видань, авторефератів дисертацій, нових видань про Україну, назв художніх творів, тематичні картотеки.

Розширяючи перелік інформаційних послуг, зважаємо на зростаючу персоналізацію інформаційних потреб кожного з викладачів та прагнемо їх задовольнити. Індивідуальне інформування керівництва та провідних фахівців Академії здійснюється у режимі ВРІ. Понад 70 абонентам надсилається близько 11000 сигнальних повідомлень щорічно; виконується більше 6000 довідок, надається понад 3000 консультацій. У останні роки частіше використовується принцип диверсифікації інформаційних послуг.

Значна увага приділяється вихованню у читачів комплексу морально-етичних, естетичних та політичних цінностей. Колектив бібліотеки добре розуміє складність та відповідальність завдань по поліпшенню усіх напрямів і форм виховної роботи у вузі, тому й прагне, щоб бібліотека була не лише науковою лабораторією, а й осередком культури в Академії. Зустрічі з поетами, цікавими людьми, відомими бібліотекарями, з викладачами-діячами мистецтв, тематичні, літературні вечори, що відбуваються у бібліотеці, виставки творчих робіт бібліотекарів, студентів, завжди викликають зацікавленість читачів [10]. До участі у виховних заходах залучаються і студенти творчих спеціальностей. Співпраця зі студентами дає можливість покращити виховну роботу, яка проводиться разом із викладачами кафедр.

Бібліотекарі усвідомлюють, що навчання у вузі - це період формування

чітких позицій, національних і загальнонародських духовних цінностей, морального становлення особистості. Професійна орієнтація на читача, запровадження маркетингової концепції розвитку бібліотеки, прагнення та здатність створити і підтримувати відповідний імідж бібліотеки, використання новітніх бібліотечно-інформаційних технологій дає можливість колективу бібліотеки ХДАК спрямувати свою роботу на забезпечення навчального процесу, створення максимально сприятливих умов для творчої діяльності читачів.

У бібліотеці працюють 26 осіб, які мають вищу освіту (24 із них - бібліотечну). Зростаючий обсяг роботи бібліотеки потребує додаткових штатів, оскільки внутрішні резерви нині вичерпані.

Належна увага приділяється підвищенню кваліфікації співробітників. Це лекції і практикуми з маркетингу, психології спілкування, інформаційних технологій, обговорення публікацій, вивчення досвіду інших бібліотек, консультації викладачів кафедр, заняття за програмою громадського Університету бібліотекаря, участь у роботі методичних семінарів ЦНБ ХДУ та обласних курсах підвищення кваліфікації працівників культури, заходів Харківського бібліотечного товариства, активним членом якого є бібліотека. 15 співробітників набули підготовку, необхідну для роботи з ПЕОМ. Впровадження інформаційних технологій зумовило перегляд професійних вимог до систематизаторів, каталогізаторів, бібліографів. У бібліотеці працюють молоді добре підготовлені спеціалісти.

Перехід до нових технологій з використанням ПЕОМ потребує переглянути кадрову політику бібліотеки ХДАК, а значне (на 30%) скорочення штату вимагає чіткої, злагодженої роботи всіх ланок, удосконалення технології.

Значно зросла зацікавленість автоматизацією бібліотечних процесів. Бібліотека активно співпрацює з кафедрою інформаційних технологій ХДАК та Асоціацією сучасних інформаційних та бібліотечних технологій, членом якої вона є. У бібліотеці створено два автоматизованих робочих місця. ПЕОМ підключені до INTERNET. Доступ до мережі здійснюється через Комп'ютерний центр Академії. З 1997 р. ведеться електронний каталог на нові надходження. На основі записів у електронному каталозі щоквартально публікуються бюлетені нових надходжень, роздруковуються картки для алфавітного та систематичного каталогів, які поки що дублюються у картковій формі. В електронному варіанті ведуться бібліографічні бази даних (БД): Періодичні видання, Закони та постанови, Вища школа, Праці викладачів ХДАК (1947-1998 рр.). До різних БД уведено більше 20000 записів. На основі аналітичного запису розроблений і заповнюється електронний каталог Нотні видання, до якого входять записи, як на нові надходження так і на увесь ретроспективний фонд нотних видань, що налі-

чує понад 10 тисяч одиниць. З 1997 р. нотні видання систематизуються за таблицями ББК. До них визначаються ключові слова для введення до БД Нотні видання. На основі бібліографічних БД здійснюється інформування читачів, виконання довідок у режимі автоматизованого пошуку. Постійно ведеться адміністрування баз даних, вносяться поточні зміни у форматах цих БД, забезпечується резервне копіювання.

При збільшенні комп'ютерного парку плануємо створити електронний каталог на весь фонд бібліотеки, запровадити систему обслуговування з використанням ПЕОМ. Розробляємо БД Облік, оскільки система статистичних показників роботи бібліотеки приводить до значного збільшення кількості об'єктів обліку. Система обліку потребує вдосконалення.

Розвиток культури, а особливо бібліотек, все більше залежать від інформаційних технологій. Ми добре розуміємо, якщо бібліотека не матиме відповідної інфраструктури інформаційних технологій, вона не зможе взаємодіяти з іншими бібліотеками, організаціями. Бібліотека повинна мати свою особисту стратегію входження в інформаційне суспільство з урахуванням і розробкою своєї реакції на сприятливі та несприятливі можливості, та визначити свою роль у ньому. Наша бібліотека має всі можливості для того, щоб забезпечити собі місце і роль у майбутньому інформаційному суспільстві через розробку чіткої та узгодженої стратегії розвитку, адже бібліотека вузу має бути науковою лабораторією № 1.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Євсєєв О.І. Виноградов А.П., Майборода О.А. Підготовка культосвітніх працівників в Харківському бібліотечному інституті // Учені зап. – Вип. 3. – Х.: Вид-во Кн. палати УРС, 1957. – С. 3-51.*
2. *Кушнарєнко Н.М. Артефактні книжкові видання у фондах Харківської академії культури // Схід-Захід: Історико-культуролог. зб.- Вип.1.- Х.: Майдан, 1998.- С. 165-170.*
3. *Лєвін К. В Харькове // Красный библиотекарь. – 1928. - № 2. – С. 70-71.*
4. *Нагородження / Мін-во культури УРСР і респ. комітет профспілки працівників культури // Культура і життя. - 1973. - 22 берез.*
5. *Оприценко А.Л., Кравець Г.А. Піввіковий рубіж – наші здобутки і завдання // Бібліотекознавство і бібліогр. – Вип. 19: Респ. міжвід. наук-метод. зб. – Х.: Виц. шк.: Вид-во при Харк. ун-ті, 1979. – С. 12-20.*
6. *Уманська П. Про чергові завдання вузівських бібліотек // Бібліотека у соц. будівництві. – 1936. - № 8. - С. 20-24.*
7. *Фридьєва Н.Я. Подготовка библиотечных кадров на Украине // Красный библиотекарь. - 1930. - № 10. - С. 42-45.*
8. *Харьковский государственный институт культуры: 1929-1969 / Под ред.*

- А.Л. Оприщенко. – Х.: Вища школа, 1979. – 71 с.
9. Архів ХДАК. [Звіти про роботу ХДБІ, ХДІК за 1947-1986 рр.]
10. Звіти про роботу бібліотеки ХДІК, ХДАК за 1990-1999 рр.

Надійшла до редколегії 10.04.2000 р.

УДК 378.602(477.54)

І.В. ЗБОРОВЕЦЬ

О.П. НАСОНОВА ЯК БІБЛІОФІЛ І КРАЄЗНАВЕЦЬ (ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Розглянуто наукову діяльність харківського бібліофіла і краєзнавця О.П. Насонової, яка невіддільна від післявоєнної історії Харківської державної академії культури

70-річна історія Харківської державної академії культури налічує немало видатних педагогів, яскравих особистостей, блискучих лекторів, справжніх майстрів викладацької справи.

Серед співпрацівників, які обслуговують навчальний процес, теж маємо цікаві постаті фахівців, які зробили помітний внесок у вищу освіту кількох поколінь наших випускників. Сподіваємося, що вони й досі пам'ятають завідуючу кабінетом бібліотекознавства Ольгу Павлівну Насонову (1899-1984) – людину, діяльність якої невіддільна від післявоєнної історії нашого вузу. За віком вона належала до покоління Н.Я. Фрідьєвої, І.Я. Каганова, Р.Б. Гуревич. Багато років з нею спілкувалися викладачі, студенти, співпрацівники, які дуже мало знали про її життя і духовні інтереси.

О.П. Насонова народилася 12 липня 1899 р. у Харкові в родині службовця. З дитинства її відзначала любов до книги і читання. Після закінчення гімназії опанувала англійську, французьку, німецьку і латинську мови. У 1918 р. була слухачем Вищих жіночих курсів, а в 1920-1924 рр. навчалася в Харківському інституті народної освіти на літературному факультеті, мріяла стати письменницею. Ця мрія не здійснилася, але потяг до знань лишився у неї назавжди.

У 30-ті рр. О.П. Насонова - старший науковий співпрацівник Центрального архіву революції у Харкові. Вона готувала матеріали до багатотомних видань Історія громадянської війни, Історія фабрик і заводів, надрукувала